

Доцент, к. г. н. Донченко Л.М., асистент, Лебедева О.А., студентка, Саратова К.
Мелітопольський Державний Педагогічний Університет

ЩО Є ПЕРВІСНИМ У ЕКОНОМІЧНОМУ, ПРОГРЕСИВНОМУ ПРОСТОРИ: «ЕКОНОМІКА» АБО «ГОСПОДАРСТВО»?

Багато вчених економістів, зараз і раніше замислювалися над питанням, що первісне "економіка" або "господарство"? На це питання, що зачіпає багато умів світу, може відповісти наука, яка відома і шанована у вченому світі - історія економіки.

Історія економіки - наука відносно молода. Вона зародилася в середині ХІХ ст., виділившись з політичної економії. Біля її витоків стояли англійці А. Тойнбі і Дж. Ешли, німці К. Бюхер, М. Вебер, В. Зомбарт, російські М. Ковалевський та Д. Виноградов. У різних країнах вона називалася по-різному: «історія господарського побуту», «історія народного господарства», «економічна історія» [1]. Ми бачимо, що поняття "господарство" первинно, воно дає характеристику діяльності людей, що проживають в даний період і тільки слідувати цій історії можна сказати, що процес дотримувався усвідомлено чи не усвідомлено людьми, яких-то на той час економічних законів.

Російський економіст П. Маслов, зокрема, вважав, що історія народного господарства - це історія продуктивних сил, форм їх розподілу і перерозподілу. М.П. Рачков розрізняє «економічну історію» і «історію економіки», вважаючи останню структурною частиною першою поряд з історією економічної політики та історією економічної думки [1]. Сьогодні дуже важко уявити, як історія людства просувалася в своїх економічних досягненнях. Однак, це можна зрозуміти, якщо простежити історію господарської сфери діяльності людини. Німецький історик і економіст, один з основоположників історично-економічної науки та засновників німецької історичної школи Ф. Ліст, поклавши в основу періодизації історії галузевої ознака, виділив п'ять стадій. Його послідовник Б. Гільдебранд визначав періоди розвитку економіки за способом обміну продукції:

- природне господарство;
- грошове господарство;
- кредитне господарство[1].

Зауважте, «господарство», а ні «економіка», чому? Тому що ми організуємо, виробляємо, а потім замислюємося, а що це нам дає і якщо результат позитивний ми намагаємося вдосконалити здіяне, тільки тоді ми говоримо «економічний період» виявився доволі вдалим. На початку ХХ ст. А. Пента вперше визначив майбутнє людства як постіндустріальну цивілізацію. У 50-70-і роки ХХ ст. в західній соціології оформилася теорія постіндустріального суспільства, що розділила історію

людства на до індустріальне (аграрне), індустріальне і пост індустріальне суспільство. Згідно з Д. Беллу, індустріальне суспільство відрізняється від до індустріального та постіндустріального по домінуючому типу ресурсів, методом їх використання, технології, заснованої на капіталі, праці та знаннях, за характером ставлення людини до навколишнього світу і інших людей.

Одночасно в економічній науці складається теорія економічних систем, яка розглядає всю історію людства як модифікацію тільки двох типів господарства: центрально-керованого і децентралізованого (ринкового). Таким чином, в сучасній історично-економічній науці відсутня однаковість у визначенні предмета і періодизації історії економіки [1].

На сьогоднішній день думки вчених розходяться в першості двох глобальних понять: "економіка" і "господарство". Велику розбіжність несуть різні варіації вживань цих понять в ужитку щоденної економічної діяльності підприємств, як основних господарів своєї організації праці.

Практика вживання в економічній науці на пострадянському просторі понять «економіка» і «господарство» утворює проблему співвіднесення цих термінів і тих, що від них походять. Так, одні економісти ототожнюють економічну та господарську діяльність [2], інші – вважають їх спорідненими, але різними поняттями [3]. Така термінологічна невпорядкованість позначається також на вітчизняному законодавстві.

Аналіз практики вживання терміну «господарська діяльність» у вітчизняній нормативно-правовій сфері довів: зміст господарської діяльності за одними джерелами близький до змісту економічної діяльності, за іншими – пов'язаний із самозабезпеченням людини.

Висновок: поняття «господарство» більш об'ємніше, ніж поняття «економіка», для нього важливо обсяг, а не елемент результату, тому що господарський аналіз проводиться по всьому периметру досліджуваного зразка, а не по витягам економічних розрахунків. Історично було наведено багато прикладів, що з першу йде виробництво, потім його розрахунки та методи вдосконалення, тому що не застосував на практиці, нічого рахувати в теорії.

Література:

1.Зародження економіки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua-referat.com/Зародження_економіки

2.Липов В.В. Развитие экономической теории как эволюцию понимания ценностной составляющей хозяйственной деятельности человека / От Сциллы к Харибде. Актуальный опыт России. Т.2 [Текст] / В.В. Липов. – Волгоград: Изд-во Волгоградского ГУ, 2002. – с. 113-126

3.Валиева Э.И. Соотношение понятий предпринимательская деятельность и экономическая деятельность [Текст] / Э.И. Валиева, У.Ф.Ибрагимов / Молодой учёный. – 2013. - №6. – с. 285 – 287.